

[Holstein.]

hedder, at Landbrugsministeriet overvejer, om det nu er fornuftigt, hvad Jordlovsudvalget har gjort; nej, Landbrugsministeriet har at ekspropriere, og saa er Jorden Statens Jord, og derefter skal Staten stille den til Raadighed, som der staar, for vedkommende Kommunalbestyrelse, Bykommunalbestyrelse eller Kommunalbestyrelse i Kommuner med bymæssig Bebyggelse.

Ja, det er i Sandhed et vidtrækkende Perspektiv, der oprulles ogsaa i § 11. Og det bliver endnu bedre, naar man læser Slutningsbestemelsen i Paragraffen, hvor der staar, at „til Erhvervelse af Arealer til Havelodder alene kan Ekspropriation finde Sted, naar Kommunen efter Statens Jordlovsudvalgs Skøn — Statens Jordlovsudvalg først og Statens Jordlovsudvalg sidst — „ikke selv ejer eller paa rimelige Vilkaar kan fremskaffe fornøden Jord til Fyldestgørelse af de Krav, der fremsættes af dens Beboere om passende Havelodder.“ Altsaa, hvad der er rimelige Krav eller ikke rimelige Krav fra Bybeboernes Side, og hvad der er passende Havelodder eller upassende Havelodder, det afgør Statens Jordlovsudvalg, lige saa vel som den afgør, om Kommunen selv ejer eller paa rimelige Vilkaar kan fremskaffe fornøden Jord til Fyldestgørelse af Efterspørgselen.

Men saa indtræffer der, synes det mig, en foruroligende Forglemmelse i Udformningen af § 12. Der staar, at til Erhvervelse af Jord til Udstykning efter §§ 8 og 10 — altsaa efter alle de foregaaende Paragraffer indtil den sidste Paragraf her, som handler om Ekspropriation af Grunde ved Byerne — til Erhvervelse af Jord til Udstykning — til Landbrugsejendomme med andre Ord — kan der i hvert af Finansaarene anvendes indtil 3 Mill. Kr. — det vil sige, der kan anvendes 3 Mill. Kr. — af Jordfonden og 3 Mill. Kr. af Statskassen, for hvilket Beløb der af Jordfonden udstedes Obligationer til Statskassen. Men nu alt det, der skal foretages efter § 11? Skal der ikke gives Bevillinger til det? Der skal jo gives Erstatning for Ekspropriationerne ogsaa i de Tilfælde. Hvorfra skal da Midlerne til Erstatning for alle disse bymæssige Ekspropriationer skaffes? Det staar der ikke noget om; for §§ 8 og 10 handler kun om Ekspropriation til Landejendomme. Men det vil maaske den højtærede Landbrugsminister aabenbare for os, naar han forhaabentlig senere under denne Debat faar Ordet for nærmere at redegøre for sin Ekspropriationsreform.

Vi har i Grundloven en Bestemmelse,

som siger, at der kan kun finde Afstaaelse af privat Ejendom Sted, hvor Almenvellet kræver det, og naar der af det offentlige gives fuld Erstatning. De to Betingelser er grundlovmæssigt tilsikret. At Almenvellet kræver det, vil selvfølgelig sige, at det skal være en bydende samfundsmæssig Nødvendighed, saaledes som naar man eksproprierer Jord til offentlige Veje, til Jernbaner, til Havneanlæg, i Klitterne til Sandflugtens Dæmpning, til Kystsikring og til mange andre Samfundsformaal, hvor der, for saa vidt de private modsætter sig at sælge deres private Ejendom til det offentlige — til fuld Pris, selvfølgelig —, af det offentlige kan eksproprieres til fuld Pris. Men er der nogen, der tror, at Grundlovens Fædre har drømt om, at Almenvellets Krav, altsaa hvad der ud fra et samfundsmæssigt, et statsligt Samfundshensyn maatte anses for en Nødvendighed, skulde indeholde den Anskuelse, at det var berettiget i ubegrænset eller praktisk talt ubegrænset Omfang at tage fra den ene private Borger Petersens Ejendom for at lægge til Privatborger Sørensens Ejendom? Jeg tror ikke, at man i noget Land i den civiliserede Verden i dette Øjeblik har Bestemmelser eller i noget socialdemokratisk Parti vil finde Forslag tilsvarende det, der her foreslaas af det danske Socialdemokrati. Man har efter Krigen i Østersøstaterne, i Czekoslovakiet og, saa vidt jeg ved, ogsaa i Østrig foretaget haardhændede Ekspropriationer, navnlig paa Landet, hvor der fandtes store Godser; men dér har man simpelt hen vedtaget Bestemmelser om, at Landejendomme ikke maatte have mere end saa og saa meget Tilliggende og saa og saa megen Bonitet, og hvad der er ud derover, lægger Staten og det offentlige Beslag paa til Benyttelse, saaledes som Staten finder for godt. Se, saa er der da i hvert Fald, om jeg saa maa sige, Metode i det; saa er der en vis Retssikkerhed i det. Men dette er den fuldkomne Vilkaarligheds Apoteose. Man eksproprierer fra den ene Privatmand til Fordel for den anden Privatmand. Og Afgørelsen af, om Almenvellet kræver det, og hvad Almenvellet kræver, det er suverænt overladt til Lillezaren over alle Danmarks Jorder og Grunde, bistaaet af sin Ekspropriations-Tjeka eller, hvis man vil være venlig, sit Ekspropriationskabinet. Det er virkelig en ejendommelig, futuristisk, moderne Form for Demokrati og for folkelig Frihed.

Det ærede Medlem Hr. C. O. Pedersen gjorde saa rigtigt i sin Ordførelse opmærksom paa, at hele den Praksis, vi har her i Landet for Ekspropriation, viser, at